

2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №13–14; №15–16; №17. – Ст. 556.

3. Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів: постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 №93. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93-2003-p>

4. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України: Закон України від 04.11.99 №1212-XIV // Відомості Верховної Ради України. 2003 – №7. – С. 68.

5. Про утворення Державної фіскальної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 №160. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist/zakonodavstvo-pro-diyalnis/postanovi-km-ukraini/63237.html>

6. Пояснювальна записка до звіту про виконання державного бюджету України за 2009 рік. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=276024&cat_id=244333

7. Пояснювальна записка до звіту про виконання державного бюджету України за 2010 рік. [Електрон. ресурс] – Режим доступу:

http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703

8. Пояснювальна записка до звіту про виконання державного бюджету України за 2011 рік. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703

9. Пояснювальна записка до звіту про виконання державного бюджету України за 2012 рік [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703

10. Пояснювальна записка до звіту про виконання державного бюджету України за 2013 рік [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=51703

11. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Інформація щодо ставок вивізного (експортного) мита, встановлених актами законодавства України на 2013 рік [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/stavki-vviznogo-ta-viviznogo-mita/vivizne-mito/vizne-mito/>

13. Офіційний сайт Фіскальної служби України: [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

М.О. ХАРКАВИЙ,

здобувач кафедри податків і фіскальної політики, Тернопільський національний економічний університет

Фінансові детермінанти митного контролю після випуску товарів на митну територію України

Проведено дослідження аналізу фінансових детермінант контролю після випуску товарів у вільний обіг і представлено власне бачення причин перенесення акценту заходів митного контролю з поточного на контроль наступний. Узагальнено результати досліджень та існуючих підходів до обґрунтування необхідності реалізації контролю після випуску товарів у вільний обіг як новітньої концепції реалізації контрольних заходів фіскальними органами з метою попередження і виявлення шахрайства та обману. На основі теоретичних і практичних положень визначено, що фінансові детермінанти слід розглядати як причини, які викликають розбалансованість бюджетних надходжень унаслідок об'єктивних і суб'єктивних обставин, обумовлених досягненням суб'єктами ЗЕД фінансових та комерційних вигод.

Ключові слова: митне комерційне шахрайство, митний контроль, постмитний аудит, контроль після випуску, ухилення від оподаткування.

Н.А. ХАРКАВИЙ,

соискатель кафедры налогов и фискальной политики, Тернопольский национальный экономический университет

Финансовые детерминанты таможенного контроля после выпуска товаров на таможенную территорию Украины

Проведено исследование анализа финансовых детерминант контроля после выпуска товаров в свободное обращение и представлено собственное видение причин переноса акцента мер таможенного контроля с текущего на контроль последующий. Обобщены результаты исследований и существующих подходов к обоснованию необходимости осуществления контроля после выпуска товаров в свободное обращение как новейшей концепции реализации контрольных мероприятий фискальными органами в целях предупреждения и выявления мошенничества и обмана. На основе теоретических и практических положений определено, что финансовые детерминанты следует рассматривать как причины, вызывающие разбалансированность бюджетных поступлений вследствие объективных и субъективных обстоятельств, обусловленных достижением субъектами ВЭД финансовых и коммерческих выгод.

Ключевые слова: таможенное коммерческое мошенничество, таможенный контроль, посттаможенный аудит, контроль после выпуска, уклонение от налогообложения.

Н.А. ХАРКАВИЙ,

Competitor of Chair of Taxes and Fiscal Policy of the Ternopol National Economic University

Financial determinants of customs control after release of goods on the customs territory of Ukraine

Research of the analysis financial a control determinant after release of goods in free circulation is conducted and own vision of the reasons of transfer of accent of measures of customs control with flowing on control the subsequent is presented.

Results of researches and existing approaches to justification of need of control after release of goods in free circulation, as newest concept of realization of control actions by fiscal bodies for the prevention and fraud and deception identification are generalized. On the basis of theoretical and practical provisions it is defined that financial determinants should be considered as the reasons causing unbalance of the budgetary receipts owing to objective and subjective circumstances, caused by achievement by subjects of foreign trade activities of financial and commercial benefits.

Keywords: *customs commercial fraud; customs control; post–customs audit; control after release; evasion from the taxation.*

Постановка проблеми. Особливе місце у загальній системі економічних заходів регулювання займає митно–тарифне регулювання, сутність якого полягає у встановленні, зниженні або скасуванні різних за характером видів мита. Такі заходи використовуються для вирішення різного роду завдань: захисту вітчизняного виробника; стимулювання чи обмеження імпорту або експорту; подолання інфляційних процесів. Незважаючи на широкий спектр вирішуваних такими заходами завдань, в Україні вони зберігають свою фискальну спрямованість. Це викликано залежністю державного бюджету від надходження мита та митних платежів.

Упродовж 2008–2013 років частка податків від зовнішньоторговельних операцій у державному бюджеті становила 35–40% загальних податкових надходжень. За такої позитивної тенденції мобілізації фінансових ресурсів від зовнішньої торгівлі з кожним роком державою висувуються нові вимоги щодо збільшення надходжень від митних платежів. У таких умовах активізуються зусилля митних органів на підвищення ефективності митного контролю з метою забезпечення стягнення митних платежів у повному обсязі.

Як відомо, митний контроль виступає головним напрямом діяльності митних органів. Його основними формами виступають митний огляд, перевірка документів і системи звітності, митна експертиза, а також документальні перевірки. Такі форми дозволяють забезпечувати процес мобілізації податкових доходів держави від зовнішньоторговельних операцій.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемам реформування діяльності митних органів та запровадження у митну практику нових форм митного контролю присвячена немала кількість наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Дослідженням у сфері митного контролю, вивченню та запровадженню передового світового досвіду, а саме контролю після випуску товарів у вільний обіг, приділено увагу у працях О. Вакульчик, І. Бережнюка, С. Денисенко, А. Зарубницького, В. Кондрашова, Д. Пашка, П. Пашка, О. Рубцова, Є. Смітєнко, Д. Янакова. У своїх дослідженнях автори акцентують увагу на сутності та важливості реалізації постмитного аудиту як новітньої концепції митного контролю, виділяють переваги та недоліки законодавчого регулювання і підґрунтя даної форми контролю за зовнішньоторговельними операціями. Однак попри визначення концептуальних засад і організаційних основ реалізації постмитного аудиту залишаються поза увагою чинники, що зумовили появу такої прогресивної форми митного контролю.

Мета статті. Реалізація новітньої філософії митного контролю сприяла запровадженню у митну практику системи управління ризиками з метою обґрунтування заходів контролю за міжнародними потоками товарів і постмитного аудиту як невід'ємного елементу цілісної системи митного контролю, що й обумовило об'єкт дослідження. Предметом дослідження є виявлення чинників і факторів, які вплинули

на переосмислення надмірного поточного контролю і перенесення акценту на контроль після випуску товарів у вільний обіг на митній території країни.

Виклад основного матеріалу. У період розвитку міжнародної торгівлі головним завданням держави виступає не тільки вихід на міжнародні ринки, а й своєчасне отримання товарів на цих ринках, без суттєвих затримок і без підвищення витрат, викликаних адміністративними і технічними бар'єрами. Такі процеси стали поштовхом до перегляду існуючих міжнародних стандартів спрощення і гармонізації митних процедур при збереженні належного регулюючого контролю.

Всесвітня митна організація стала першою міжнародною організацією, яка визначила необхідність перегляду митними органами різних країн своїх традиційних підходів до контролю міжнародної торгівлі, а також закликала відмовитись від тотального митного контролю на кордоні [1, с. 128]. Однак відмова від заходів суцільного контролю при переміщенні та митному оформленні товарів і транспортних засобів дає можливість суб'єктам ЗЕД масштабно використовувати різноманітні схеми маніпуляції з митною вартістю товарів, зміною коду на більш вигідніший, з точки зору мінімізації митних платежів, використання завідомо неправдивих даних про походження товару. Такі дії економічних суб'єктів направлено на ухилення від сплати мита та митних платежів, наслідком чого є виведення значних грошових коштів з під оподаткування, тобто дохідної частини бюджету в «тінь».

Митне законодавство України не дає відповіді на основні причини та не визначає чинники, які впливають на уникнення суб'єктів ЗЕД від виконання своїх податкових зобов'язань. Проте наміри держави переходять у якісно нову площину відносно зловживань у податковій та митній сферах. Так, на сучасному етапі регулювання зовнішньої торгівлі контролюючі органи намагаються виконувати попереджувальну і профілактичну функції відносно тих об'єктів, які переміщуються через митний кордон держави.

Необхідність контролю за товарами, що переміщуються через митний кордон України, обумовлена економічними і фінансовими наслідками торгівлі контрабандною і контрафактною продукцією. Результатом чого є зменшення надходжень податків на міжнародну торгівлю та внутрішніх податків, які надходять до бюджету при ввезенні товарів на митну територію України, пригнічення розвитку легального виробництва і призупинення процесів створення нових виробничих потужностей та залучення у господарський оборот якісної продукції національного виробництва, а також інші фактори, що сприяють розвиткові національної економіки країни.

Головні мотиви суб'єктів ЗЕД, які впливають на рішення про переміщення товарів через митний кордон з порушенням норм митного та податкового законодавства, – отримання вигоди (табл. 1).

Таблиця 1. Мета та цілі порушення вимог податкового та митного законодавства при переміщенні товарів через митний кордон

№ з/п	Мета	Цілі
1	Ухилення від сплати податків та зборів при переміщенні предметів через кордон	Отримання фінансової вигоди
2	Ухилення від наявних заборон або обмежень щодо переміщення певних категорій товарів та предметів через кордон	Отримання переваг у торгівлі
3	Безпідставне відшкодування податків	Нехтування законами
4	Отримання незаконних переваг у комерційній діяльності	Тиск з боку конкурентів

Складено автором на основі: [2, с. 9; 3; 4, с. 46].

Цілі та причини порушення вимог податкового та митного законодавства у частині виконання своїх конституційних обов'язків економічними суб'єктами є однаковими і спрямовані на отримання фінансової вигоди і вигоди від комерційної діяльності.

Із розвитком суспільства постійно змінюються види та методи порушень митного законодавства. Якщо на початку розвитку міжнародних торговельних відносин і становлення митної справи переважала майнова контрабанда, яка здійснювалась шляхом уникнення від митного огляду, то в подальшому значне місце у структурі митних злочинів стали займати випадки ухилення від сплати мита та митних платежів. А в середині XIX – на початку XX ст. контрабанда і ухилення від сплати мита та митних платежів як єдиний злочин у митній сфері дістало назву «дефродація», об'єднавши в собі обман і шахрайство з метою ухилення від сплати мита [3].

У сучасній митній практиці зустрічається термін «митне комерційне шахрайство». Проте у глосарії міжнародних митних термінів визначено лише «комерційне шахрайство», під яким розуміють будь-яке порушення законодавства або регуляторних норм, відповідальність за дотримання яких покладена на митні органи. Відтак – це вчинене з метою: 1) уникнення або

спроби уникнення від сплати мита та митних платежів; 2) обходу або спроби обходу обмежень, застосовуваних до переміщуваних товарів; 3) отримання субсидій та інших виплат, одержання яких не повинно було бути санкціоновано; 4) отримання вигоди від нелегальної комерційної діяльності, порушення принципів і практики законної торговельної конкуренції [5, с. 11–12].

Незалежно від термінології, яка використовується в міжнародному чи національному діловому обороті, як ухилення від оподаткування, так і митне комерційне шахрайство визнаються головною причиною застосування з боку органів центральної виконавчої влади цілісної системи контролю за ланцюжком міжнародної поставки товарів. Місце шахрайства при імпорتنих операціях у загальній класифікації основних способів ухилення від оподаткування показано на рис. 1.

Ухилення від сплати і мінімізація митних платежів впливають на рівень бюджетних втрат і виступають не єдиним негативним наслідком порушення податкового та митного законодавства. Недостовірність декларування товарів і транспортних засобів позначається на конкурентоспроможності країни в цілому, підриваючи ринковий принцип справедливої конкуренції. Як зазначає Є. Смітєнко, в результаті

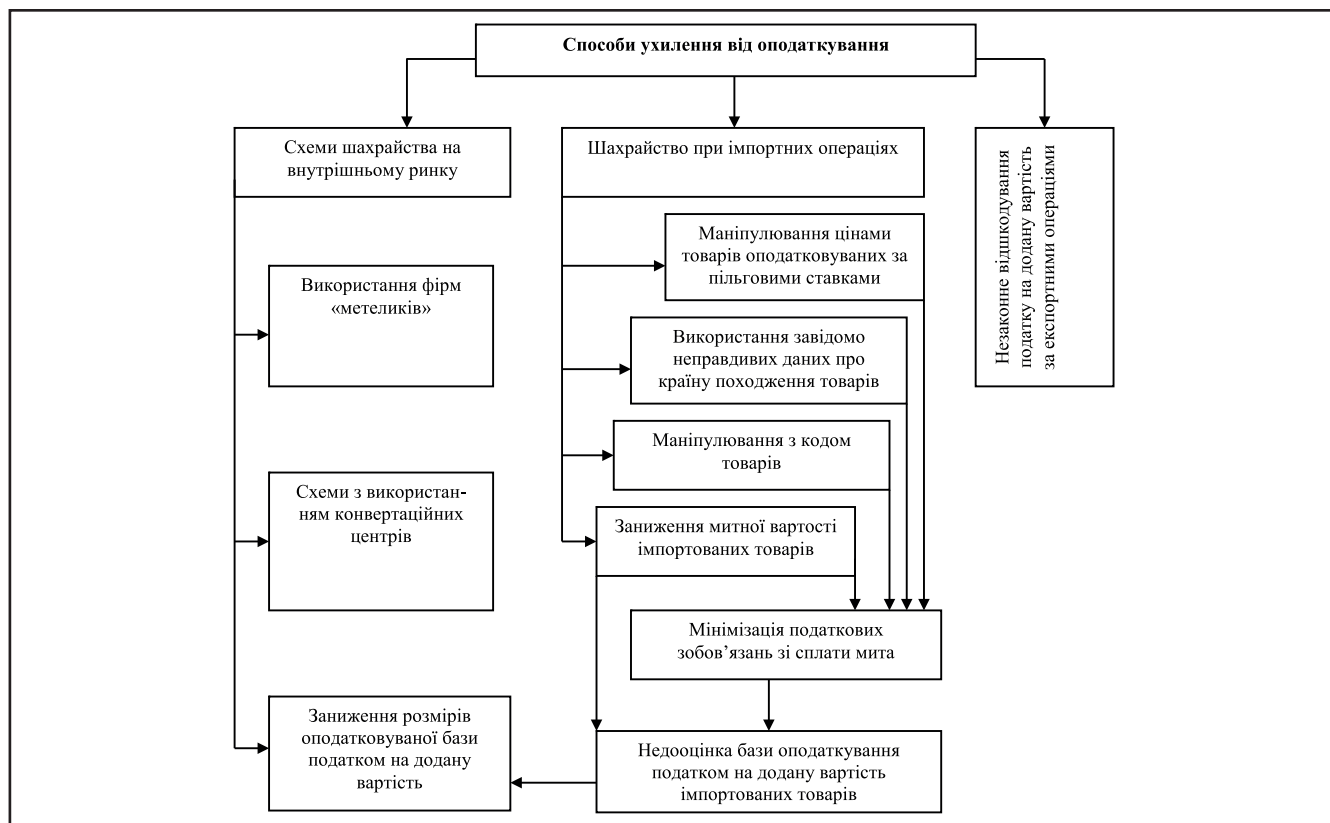

Рисунок 1. Класифікація основних способів обману і шахрайства у митній практиці

Розробка автора.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

декларування товарів за заниженими цінами на внутрішньому ринку створюється дисбаланс між дешевими імпортованими товарами і дорогими вітчизняного виробництва [6]. Причиною цьому є мінімізація мита та митних платежів за рахунок застосування фіктивних контрактних цін, що надає імпортерам цінову конкурентну перевагу.

Як зазначають А. Зарубницький і О. Рубцов, маніпулювання вартістю товарів спричиняє значну втрату бюджету від податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції [7, с. 93]. На підставі проведеного аналізу автори висловлюють серйозну підозру стосовно існування різноманітних схем «шкідливих» для національної економіки, державного бюджету та міжнародного руху товарів (табл. 2).

Існуючі схеми маніпулювання митною вартістю товарів негативно впливають як на економіку країни, так і на її імідж. По-перше, маніпулювання митною вартістю товарів, як правило, спрямоване на мінімізацію податкових зобов'язань або ухилення від оподаткування – короткостроковим ефектом такого маніпулювання є скорочення надходжень у поточному бюджетному періоді. По-друге, незаконний імпорт, який потрапляє в Україну без сплати відповідних податків, становить серйозну загрозу вітчизняній промисловості, яку важко назвати високорозвиненою. З іншого боку, маніпулювання вартістю експорту призводить до загострення проблем із відшкодуванням ПДВ (у випадку завищення вартості експорту) або відпливу прибутків вітчизняних компаній за кордон та осідання збитків їх діяльності в Україні (у випадку реалізації експортних товарів за собівартістю) [7, с. 93]. Тому як один з резервів збільшення надходжень від митних платежів, Є. Смітенко визначає контроль митної вартості товарів [8]. За таких умов, безумовно, активізуються зусилля митних органів на підвищення ефективності митного контролю з метою забезпечення митних платежів у повному обсязі.

Існуючі схеми спричиняють виникнення розбіжностей зовнішньоторговельної статистики, а лібералізація світової торгівлі, яка відбувається в умовах значної диференціації внутрішнього податкового законодавства окремих країн та значного поширення офшорних юрисдикцій, несе у собі загрози ухилення від оподаткування за допомогою міжнародних торговельних схем, які формально є законними.

Митні органи, зважаючи на специфіку діяльності, здійснюють контроль за операціями з переміщення товарів і транспортних засобів суб'єктами ЗЕД. Такий контроль здійснюється при пе-

реміщенні товарів із використанням системи управління ризиками, яка не завжди може дати позитивний ефект у міру об'єктивних обставин. По-перше, суб'єктом ЗЕД подаються лише електронна митна декларація та визначені МКУ документи. По-друге, економічний суб'єкт, формуючи митну декларацію, не зобов'язаний підтверджувати автентичність товаросупровідних документів, які містять вартісну і кількісну інформацію, країну походження товару, а також інші параметри, які можуть вплинути на недооцінку бази оподаткування.

Митні органи при проведенні митного контролю виходять з принципу вибіркової і, як правило, обмежуються такими формами митного контролю, які вважаються достатніми. Оптимальне використання ресурсів митних органів завдячує системі управління ризиками, за допомогою якої міжнародна торгівля звільняється від надлишкового бюрократичного контролю, не зменшуючи ефективність митного контролю. Як вірно зазначає В. Кондрашова, процедури засновані на управлінні ризиком, концентрують митний контроль на ділянках, де існує найбільший ризик, дозволяючи основній масі товарів вільно переміщуватись через митний кордон [9, с. 3]. Акцентування уваги на найбільш ризикових ділянках не завжди дозволяє забезпечити надходження мита та митних платежів у повному обсязі, що вплинуло на рішення про запровадження митного контролю після випуску товарів у вільний обіг.

Основним пріоритетом, який висувається контрольно-перевірочними заходами, є встановлення точності і достовірності декларацій, а також всієї комерційної інформації, пов'язаної зі здійсненням суб'єктом ЗЕД зовнішньоторговельних операцій. Під час такої перевірки беруться до уваги імпортні або експортні контракти, укладені і закриті за визначений період часу [10]. Постмитний аудит відображає нову концепцію митного контролю, реалізація якої дає великий ефект – мінімізація проведення митних процедур і скорочення термінів перебування товарів під митним контролем. Здійснення постмитного аудиту виступає важливою складовою системи управління ризиками.

Важливим резервом підвищення контрольно-перевірочної роботи митних органів виступають документальні перевірки, які направлені не тільки на пошук додаткових резервів мобілізації доходів бюджету, а й на попередження та протидію шахрайству і обману у митній сфері, складовою частиною яких виступає уникнення від сплати податків при переміщенні товарів через митний кордон країни. Це відображає

Таблиця 2. Сектори впливу та наслідки для національної економіки України від маніпулювання митною вартістю товарів [7, с. 95–96]

Форма маніпуляції з митною вартістю товарів	Сектор впливу	Наслідки від маніпулювання митною вартістю
Завищення вартості імпорту	Фіскальний сектор	Формування схем мінімізації податку на прибуток
		Механізм надання окремим підприємствам статусу формально збиткових з подальшими претензіями на підтримку з боку державного сектору
	Бізнес-середовище	Зменшення реальної прибутковості бізнесу
		Створення додаткового тиску на цінову політику
Заниження вартості імпорту	Фіскальний сектор	Підвищення попиту на іноземну валюту з боку підприємств
		Створення додаткового тиску на виконання державного бюджету
	Бізнес середовище	Формування схем з мінімізації податку на прибуток
		Поглиблення корупційних схем
		Значний тиск з боку «сірого» імпорту на окремі галузі національної економіки

один з головних мотивів реалізації державної економічної політики – організація контролю за повнотою та своєчасністю виконання економічними суб'єктами податкових зобов'язань перед бюджетом [11]. У даному напрямі ефективним засобом реалізації контролю виступає координація дій органів центральної виконавчої влади, запровадження нових форм контролю і контрольних заходів.

Очікуваний ефект від підвищення дохідної частини бюджету, збільшення інтенсивності потоку товарів через митний кордон, зниження рівня корупції, а також прозорість і прогнозованість оподаткування зовнішньоторговельних операцій можливі за рахунок запровадження контролю, не з моменту ввезення товарів на митну територію країни, а з моменту попереднього інформування суб'єктами ЗЕД митних органів до моменту продажу на митній території України. Проте у даному напрямі існують певні проблеми, пов'язані із законодавчим регулюванням реалізації такої форми митного контролю, як попередній митний контроль, яка, на жаль, відсутня у кодифікованому тексті МКУ. Хоча з погляду світової практики така форма контролю є досить прогресивною і використовується багатьма країнами світу у вигляді передвдвантажувальної перевірки товарів і транспортних засобів на підставі поданих документів суб'єктами ЗЕД.

Отже, контроль після випуску товарів у вільний обіг на митну територію країни – це одна з форм митного контролю, яка представлена у митному законодавстві у вигляді документальних перевірок, а головна ідея її запровадження – полегшення міжнародної торгівлі і скорочення часу на проходження митних формальностей при митному оформ-

ленні. Залежно від чинників опосередкованого і прямого впливу (рис. 2) дана форма використовується як резерв додаткових надходжень від мита та митних платежів до бюджету, а з практичного погляду вона має на меті усунення та попередження митного комерційного шахрайства і подолання схем мінімізації податків при переміщенні товарів через митний кордон.

У цілому фінансові детермінанти контролю після випуску товарів у вільний обіг можна визначити як якісні динамічні структури, що характеризують причинно-наслідковий зв'язок між виникненням розбалансованості бюджетних надходжень та порушенням інтегрованої єдності системоутворюючих елементів митної системи. Зв'язок між детермінантами опосередкованого і прямого впливу є рухливим: те, що в одних умовах виступає в ролі передумови, в інших може виявитись причиною, фактором або ланкою, що опосередковує вплив.

Однак це не повний перелік причин, які впливають на послаблення захисту внутрішнього ринку України від недоброякісних товарів і їх неправомірного попадання на територію держави, контролю над товарами, що перебувають у різних митних режимах як на кордоні, так і в середині країни, виконання економіко-регулятивної функції. З погляду П. Пашка та Д. Пашка, однією з таких причин є поглинання митної служби податковою і утворення єдиного фіскального відомства [12, с. 71]. Тобто відсутність скоординованих заходів контролю в межах одного відомства та єдиної внутрішньої структури, на яку покладено зобов'язання щодо розвитку постмитного аудиту в Україні та ефективного його застосування.

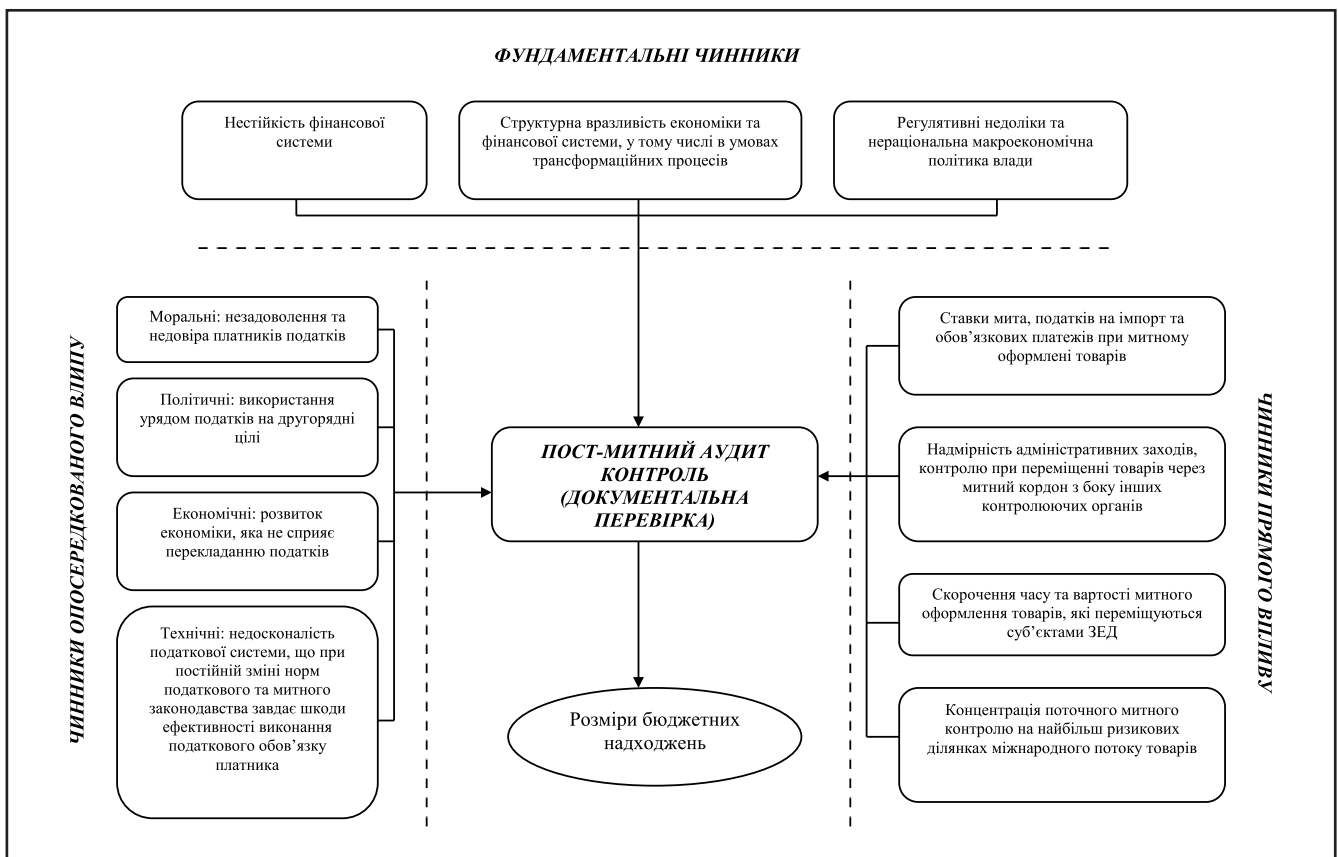

Рисунок 2. Детермінанти митного контролю після випуску товарів у вільний обіг

Розробка автора.

Висновки

Грунтуючись на комплексному аналізі основної концепції контролю після випуску товарів у вільний обіг, у контексті структурування його детермінант можна дійти висновку, що:

1) детермінанти визначають особливості розвитку постмитного аудиту і впливають на глибину проведення контрольних заходів;

2) детермінанти являють собою динамічні структури, оскільки відносяться до процесів і явищ, що викликають, характеризують, відзначають специфічні риси постмитного аудиту;

3) детермінанти слід розглядати як системні структури, оскільки їхня дія і взаємодія між собою відбувається в рамках бюджетної, податкової і системи митних відносин;

4) детермінанти викликають розбалансованість бюджетних надходжень унаслідок об'єктивних і суб'єктивних обставин, обумовлених метою та цілями уникнення суб'єктами ЗЕД від виконання податкових зобов'язань у повному обсязі.

Список використаних джерел

1. Денисенко С. Реализация основных положений обновленной Киотской конвенции в деятельности национальных таможенных органов / С. Денисенко // Закон и жизнь. – 2013. – №9/2. – С. 137–130.
 2. Ветушенко О. Контрабанда як фактор загрози національній безпеці України / О. Ветушенко // Митниця. – 2006. – №3. – С. 7–11.
 3. Ивашова Л.Н. Совершенствование государственных механизмов защиты экономической безопасности Украины в процессе осуществления ВЭД [Электрон. ресурс] / Л.Н. Ивашова, М.Ф. Ивашов, Е.А. Павленко. – Режим доступа: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/2/04.pdf>.
 4. Марко В.І. Поняття і суспільна небезпечність контрабанди історичних та культурних цінностей / В.І. Марко // Митна справа. – 2010. – №1. – С. 45–49.

5. Глоссарий международных таможенных терминов [Электрон. ресурс]. – Брюссель: Всемирная таможенная организация, 2006. – 41 с. – Режим доступа: <http://www.tsouz.ru/Docs/kodeks/Documents/glossary.pdf>

6. Смитиенко Е.О. Занижение таможенной стоимости товаров в России: оценка масштабов и финансовых потерь [Электрон. ресурс] / Е.О. Смитиенко // Аудит и финансовый анализ. – 2009. – №3. – Режим доступа: http://www.auditfin.com/fin/2009/3/01_07/01_07%20.pdf

7. Тіньова міжнародна торгівля: макроекономічна теорія та фінансові наслідки для України: монографія / [Вдовиченко А.М., Зубрицький А.І., Рубцов О.М., Семир'янов Д.Я., Серебрянський Д.М.]; за заг. ред. Д.М. Серебрянського. – К.: Алерта, 2013. – 202 с.

8. Смитиенко Е.О. Контроль таможенной стоимости как инструмент реализации таможенной политики государства [Электрон. ресурс] / Е.О. Смитиенко // Аудит и финансовый анализ. – 2009. – №4. – Режим доступа: <http://www.auditfin.com/fin/2009/4/Smitenko/Smitenko%20.pdf>

9. Кондрашова В.А. Управление рисками при осуществлении таможенных операций с товарами, ввозимыми на территорию таможенного союза: автореф. дис... канд. юрид. наук / В.А. Кондрашова. – М., 2013. – 23 с.

Техническое примечание №5 «Посттаможенный аудит» [Электрон. ресурс]: [техническое примечание ЮНКТАД от 31.05.2008 г.] – Режим доступа: <http://unctad.org/en/Pages/Publications/Technical-Note.aspx>.

11. Янаков Д.О. Совершенствование фискальных инструментов противодействия налоговым правонарушениям [Электрон. ресурс] / Д.О. Янаков // TERRA EKONOMICUS. – 2012. – Том 10. – №2. – С. 143–145. – Режим доступа: <http://sfedu.ru/evjur/data/2012/journal10.2.3.pdf>

12. Пашко П.В. О перспективах дальнейшего развития налогового и таможенного дела Украины / П.В. Пашко, Д.В. Пашко // Ученые записки СПб филиала РТА. – 2014. – №2 (50). – С. 70–76.

М.Б. КРИСТИНЯК,
аспірант, Українська академія друкарства

Малий бізнес та мале підприємництво як важливий фактор розвитку національної економіки

Викладено результати теоретичного дослідження понять «малий бізнес» і «мале підприємництво» як загальнонаукових суміжних понять, що дозволило сформулювати методичні засади оцінки економічного розвитку малих підприємств.

Ключові слова: мале підприємництво, малий бізнес, підприємництво, теорія розвитку, суміжність понять.

М.Б. КРИСТИНЯК,
аспірант, Українська академія друкарства

Малый бизнес и малое предпринимательство как важный фактор развития национальной экономики

Изложены результаты теоретического исследования понятий «малый бизнес» и «малое предпринимательство» как общенаучных смежных понятий, что позволило сформировать методические основы оценки экономического развития малых предприятий.

Ключевые слова: малое предпринимательство, малый бизнес, предпринимательство, теория развития, смежность понятий.

М.Б. КРИСТИНЯК,
postgraduate student, Ukrainian Academy of Printing

Small businesses and small business as an important factor of national economy development

In the article, on the basis of the conducted research of modern economic literature, theoretical research of development of